

plut. Lewin

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

Praw. 3.

Przepisy Dyscyplinarne

DLA WOJSKA

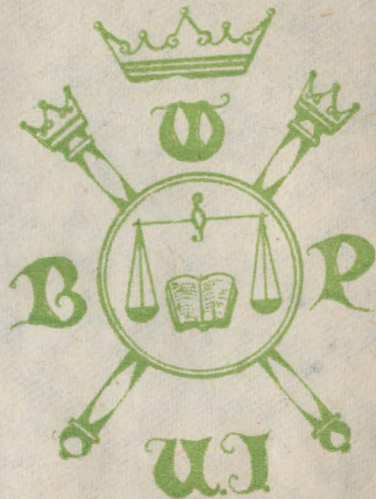
I POSTANOWIENIA O ZAŻALENIACH.

WARSZAWA—1920.

REGARNIA WOJSKOWA.

XV-1920-
Prd

XV-1920-P1d

WPS-9.543

Skł. O.H. Nr.: 92.140.17

23 I

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

J
Praw. 3.

Przepisy Dyscyplinarne

DLA WOJSKA

I POSTANOWIENIA O ZAŻALENIACH.

Wydz. Bibl. Prawnicz

1806181863

WARSZAWA - - - - - 1920.

GŁÓWNA KSIĘGARNIA WOJSKOWA.

72.858

Zatwierdzone przez Wiceministra Spraw Wojskowych
Dz. rozk. № 4, z dn. 17. II. 1920 r.

WYDZIAŁ BIBLIOTEK PIŁA
UNIwersytetu Jagiellońskiego

NR INWENTARZA

63/01/16083

xv - 1920 - Prd

Zakłady Graficzno-Wydawnicze „Książka”
Warszawa, ul. Moniuszki № 11. Tel. 190-93.

Przepisy dyscyplinarne dla wojska.

I. Zasady.

Art. 1. Pojęcie dyscypliny wojskowej.

Dyscyplina wojskowa ma na celu kształtowanie i utrzymanie ducha żołnierza na takim poziomie, aby żołnierz każdej chwili był gotów:

- 1) oddać życie za Ojczyznę i Jej sprawę;
- 2) odwagą, wytrwałością i pracą niezmordowanie dążyć do zwycięstwa w boju;
- 3) świadomie i dobrowolnie wykonywać rozkazy przełożonych wojskowych i starszych.

Dyscyplina wojskowa polega na ścisłym wykonywaniu prawideł, obowiązujących wszystkich wojskowych, a normujących wzajemny ich stosunek do siebie tak w czasie służby, jak i poza służbą.

Art. 2. O przełożonych i starszych wojskowych.

I. Przełożonym wojskowym jest:

Ten oficer, szeregowy oraz urzędnik wojskowy, który ponosi odpowiedzialność za dyscyplinę, wyszkolenie wojskowe i porządek w powierzonym oddziale, urzędzie lub w zakładzie wojskowym.

Przełożonemu wojskowemu służy prawo wydawania rozkazów w podległym mu oddziale, urzędzie lub zakładzie wojskowym i prawo dyscyplinarnego karania swoich podwładnych; to ostatnie jednak prawo nie przysługuje podoficerom.

II. Starszym wojskowym jest:

- 1) każdy przełożony względem swoich podwładnych;
- 2) każdy w czynnej służbie będący oficer armji i marynarki wobec szereg. armji i marynarki;
- 3) oficer wyższego stopnia wobec oficera niższego stopnia;
- 4) generał wobec urzędnika wojskowego;

- 5) urzędnik wojskowy wyższego stopnia wobec urzędnika wojskowego niższego stopnia;
- 6) urzędnik wojskowy wobec szeregowego swego oddziału, zakładu lub urzędu wojskowego;
- 7) podoficer wobec szeregowca swego pułku, urzędu lub zakładu wojskowego.

Starszy wojskowy ma obowiązek przywołania do porządku, jakoteż posiada prawo wydawania rozkazów, a w razie koniecznej potrzeby natychmiastowego przywrócenia dyscypliny wojskowej, oraz w razie wywołania zgorszenia publicznego — nawet prawo aresztowania.

W tych samych wypadkach względem urzędników wojskowych mają oficerowie prawo i obowiązek zwrócić im uwagę, a w razie niestosowania się z ich strony do poczynionej uwagi, — postąpić zgodnie z ogólnymi przepisami wojskowymi.

Art 3. Obowiązek przełożonych wojskowych.

Dyscyplina wojskowa wymaga od przełożonych wojskowych serdecznego, przyjaznego i życzliwego obchodzenia się z podwładnymi, okazywania im zainteresowania i wszystkich względów, należnych towarzyszom broni.

Z reguły dopiero po wyczerpaniu wszystkich środków zapobiegawczych lub w razie ujawnienia

złej woli, karygodnej lekkomyślności lub niedbalstwa, — powinno się stosować karę

Art. 4. Odpowiedzialność przełożonych i starszych wojskowych.

Przełożeni i starsi wojskowi obowiązani są, pod odpowiedzialnością karną albo dyscyplinarną, stanowczo i z całą energją wymagać od podwładnych i młodszych przestrzegania dyscypliny wojskowej. W razie jawnego nieposłuszeństwa lub buntu w oddziale, przełożony wojskowy obowiązany jest stosować wszelkie możliwe środki do jego stłumienia, używając w razie ostatecznym broni w celu zmuszenia opornych do posłuszeństwa, o czem natychmiast donosi drogą służbową.

Art. 5. Przewinienie.

Wszelkie działania i zaniechania, przeciwne dyscyplinie, podlegają karze, stosownie do wielkości przewinienia i szkody, z niego wynikłej, w drodze sądowo-karnej, w wypadkach zaś mniejszej wagi — w drodze dyscyplinarnej.

Art. 6. Charakter kary.

Kara powinna być indywidualną w tem znaczeniu, że odpowiadać ma charakterowi, usposo-

bieniu, poczuciu honoru, dotychczasowemu prowadzeniu się i widokom poprawy sprawcy.

Przy wyborze kary należy mieć na uwadze stanowisko służbowe i powagę przełożonego wojskowego.

Art. 7. Stan faktyczny.

Przy stosowaniu kar dyscyplinarnych należy przedewszystkiem ustalić stan faktyczny zajścia, albo przez przyznanie się do podwładnego, albo przez stwierdzenie zapomocą osobistych lub pośrednich dochodzeń okoliczności, towarzyszących czynowi.

Art. 8. Wymierzanie kary aresztu.

Z reguły karę aresztu należy wymierzyć dopiero następnego dnia po wezwaniu winnego do raportu karnego i zapowiedzeniu przy takowym kary aresztu, w celu dojrzałego rozważenia okoliczności sprawy.

W wypadkach koniecznej potrzeby natychmiastowego przywrócenia dyscypliny wojskowej, przełożony wojskowy odrazu wymierza karę aresztu, a starszy wojskowy wkracza z aresztem (art. 2).

II. Postanowienia ogólne.

Art. 9. Zasada karania.

Za jeden i ten sam czyn karygodny może ukarać tylko jeden przełożony (art. 15), a ukarany nie może otrzymać więcej niż jedną karę dyscyplinarną.

Art. 10. Recydywa.

W razie recydywy, z wyjątkiem wypadków, zasługujących na szczególne uwzględnienie, należy stosować karę cięższą.

Art. 11. Przedawnienie.

Przewinienia, podlegające karom tylko w drodze dyscyplinarnej, ulegają przedawnieniu po upływie trzech miesięcy od chwili spełnienia, jeżeli nie nastąpiło pociągnięcie winnego do odpowiedzialności przez przełożonego wojskowego.

Pozatem, obowiązują przepisy Wojskowego Kodeksu Karnego w przedmiocie przedawnienia przestępstw.

Ukaranie w drodze dyscyplinarnej za przestępstwo, podlegające wyłącznie karaniu sądowemu, nie wyklucza odpowiedzialności karno-sądowej, o ile nie nastąpiło przedawnienie, przewidziane przez Wojskowy Kodeks Karny.

Art. 12. Załatwienie szkody.

Wszelką szkodę materialną, wyrządzoną skarbowi przez podwładnych umyślnie lub przez nieostrożność, winien przełożony wojskowy zaspokoić przez wyznaczenie odszkodowania; jeżeli szkoda została wyrządzona przez starszego żołnierza lub szeregowca, nie posiadających osobistych środków poza poborami — to, zamiast odszkodowania, może być wyznaczona kara dyscyplinarna.

Art. 13. Pretensje cywilne.

Pretensje cywilne poszkodowanych należy zaspokoić, jeżeli podwładny na to się zgodzi, lub jeżeli własność danego przedmiotu nie wywołuje żadnej wątpliwości. Pozatem poszkodowanych odsyła się do postępowania cywilnego.

Art. 14. Potrzeba wyższej kary.

Przełożony wojskowy niższy winien przedstawić sprawę wyższemu przełożonemu wojskowemu

do dyscyplinarnego załatwienia, o ile uzna swój stopień karania za niewystarczający.

Art. 15. Podwyższenie kary.

Wyższy przełożony wojskowy może podwyższyć nieodbytą jeszcze karę aresztu a wymierzoną przez niższego przełożonego, wojskowego, aż do wysokości swego zakresu działania, jeżeli to w interesie dyscypliny uzna za konieczne.

Art. 16. Wątpliwość co do wagi przestępstw.

W razie wątpliwości, czy za dany czyn można karać dyscyplinarnie, winien przełożony wojskowy przedstawić sprawę swemu bezpośredniemu przełożonemu wojskowemu, który albo poweźmie w tym względzie decyzję, albo zamelduje sprawę w drodze służbowej przełożonemu wojskowemu, uprawnionemu do wszczęcia sprawy karnej.

Art. 17. Doniesienie karne.

O wykroczeniach, które winne być karane w drodze sądowej, przełożeni wojskowi, posiadający władzę dyscyplinarną dowódcy kompanji lub większą, obowiązani są sporządzić doniesienie karne i przedłożyć je w drodze służbowej przełożonemu wojskowemu, uprawnionemu do wszczęcia sprawy karnej.

Doniesienie powinno obejmować:

- 1) imię i nazwisko (przezvisko) podejrzanego, datę urodzenia, stan, wyznanie, datę poboru do wojska, stopień i przydział taktyczny;
- 2) zwięzły opis faktu z określeniem jego czasu i miejsca;
- 3) imiona i nazwiska, tudzież adresy osób, które mogą w danej sprawie złożyć zeznania;
- 4) treść oświadczenia podejrzanego;
- 5) stwierdzenie, czy podejrzany pozostaje na wolnej stopie, czy też w areszcie i gdzie się znajduje.

W przypadkach dezercji należy do doniesienia karnego dołączyć kartę dezercyjną, sporządzoną wedle szczegółowych w tej mierze wydanych przepisów.

Art. 18. Zbieg podmiotowy.

Jeżeli czyn był popełniony przez kilka osób i jeden ze sprawców oddany został pod sąd, to i pozostali sprawcy mogą być ukarani tylko na mocy wyroku tegoż sądu.

Art. 19. Dowody rzeczowe.

Przedmioty, zapomocą których popełniono przestępstwo, lub które dzięki przestępstwu uży-

skano, należy krótko opisać lub przedłożyć razem z zawiadomieniem karnem, względnie wziąć na przechowanie, jeżeli rodzaj tych przedmiotów wyklucza ich przesłanie.

III. Przedmiotowy zakres władzy dyscyplinarnej.

Art. 20. Rodzaj przewinień karalnych dyscyplinarnie.

Karaniu dyscyplinarnemu podlegają:

- 1) wykroczenia przeciw dyscyplinie i porządkowi wojskowemu oraz przepisom służbowym i policyjnym, nie podpadające pod postanowienia karne ustaw obowiązujących;
 - 2) występki określone, jako takie, w obowiązujących ustawach karnych, o ile dotycząca ustawa karna w wypadkach poszczególnych dopuszcza karanie dyscyplinarne.
-

IV. Przedmiotowy zakres władzy dyscyplinarnej.

Art. 21. Osoby podlegające władzy dyscyplinarnej.

Władzy dyscyplinarnej podlegają:

- 1) osoby wojskowe, należące do wojska stałego;
- 2) osoby wojskowe, należące, do zapasu rezerwy, pospolitego ruszenia z chwilą powołania ich do służby czynnej lub na ćwiczenia i zebrania kontrolne;
- 3) osoby, mające prawo noszenia munduru wojskowego, w chwili gdy z tego prawa korzystają faktycznie;
- 4) inwalidzi wojskowi w zakładach, dla nich przeznaczonych;
- 5) jeńcy wojenni i zakładnicy, oddani pod nadzór władz wojskowych, oraz na okrętach wojennych.

V. Kary dyscyplinarne.

Art. 22. Rodzaj kar dyscyplinarnych.

Kary dyscyplinarne są następujące: kary porządkowe, kary aresztu, nadto dla oficerów i urzęd-

ników wojskowych — kara zawieszenia w czynnościach (kara pozbawienia funkcji) i kara zwolnienia z wojska (przeniesienia do rezerwy lub w stan spoczynku), zaś dla podoficerów — kara degradacji.

Karami porządkowymi są: nagana, zakaz opuszczania koszar lub obozu i roboty karne.

A. Dla szeregowców i starszych żołnierzy:

Szeregowcy i starsi żołnierze:

- a) nagana przy rozkazie dziennym;
- b) zakaz opuszczenia koszar lub obozu do czterech tygodni;
- c) roboty karne do czterech tygodni,
- d) areszt lekki; { do czterech tygodni;
- e) areszt ciężki {
- f) degradacja starszego szeregowca do stopnia szeregowca, zwykła lub połączona z karą aresztu.

B. Dla podoficerów:

Podoficerowie:

- a) nagana ze strony przełożonego wojskowego;
- b) zakaz opuszczania koszar albo obozu do czterech tygodni;
- c) areszt lekki; { do czterech tygodni;
- d) areszt ciężki; {

e) degradacja zwykła lub połączona z karą aresztu.

C. Dla oficerów, podchor. i urzędników wojskowych:

Oficerowie, podchorążowie, urzędnicy wojskowi:

a) napomnienie ze strony przełożonego wojskowego;

b) nagana pisemna;

c) areszt domowy lub obozowy; { do czterech

d) areszt na odwachu; { tygodni,

e) pozbawienie funkcji (zawieszenie w czynnościach);

f) zwolnienie z wojska (przeniesienie do rezerwy lub w stan spoczynku).

Art. 23. Wymiar kary dyscyplinarnej.

Najmniejszy wymiar kary aresztu wynosi 24 godziny.

Art. 24. Podoficerowie zdegradowani.

Oficerów (urzędników wojskowych) pozbawionych funkcji (zawieszonych w czynnościach), podoficerów zdegradowanych przenosi się do innego pułku lub równorzędnego oddziału

VI. Właściwość dyscyplinarna przełożonych wojskowych.

Art. 25. Wyższy przełożony wojskowy.

Wyższym przełożonym wojskowym jest ten, komu przysługuje władza dyscyplinarna względem niższego przełożonego wojskowego.

Art. 26. Właściwość urzędników wojskowych.

Urzędnik wojskowy jest przełożonym wojskowym wobec oficera i szeregowego tylko wtedy, gdy mu oni służbowo podlegają.

Art. 27. Charakter władzy dyscyplinarnej.

Władza dyscyplinarna nie jest przywiązana do stopnia, lecz do stanowiska służbowego i przechodzi sama przez się na następcę.

Art. 28. Przekazanie władzy dyscyplinarnej.

Przekazanie władzy dyscyplinarnej na innych dowódców wojskowych jest niedopuszczalne.

Art. 29. Obowiązki dowódców i starszych wojskowych wogóle

Przełożeni wojskowi, nie posiadający władzy dyscyplinarnej i starsi wojskowi meldują lub ko-

munikują właściwemu przełożonemu o przewinieniu jego podwładnego.

Art. 30. Obowiązki dowódców i starszych wojskowych przy aresztowaniu.

Przełożeni i starsi wojskowi w wypadkach, przewidzianych w art. 2, winni niezwłocznie zakomunikować przełożonemu wojskowemu o aresztowaniu jego podwładnego i zarządzić oddanie aresztowanego temuż, lub najbliższej władzy wojskowej.

Art. 31. Przeniesieni do innych oddziałów.

Podwładni, przeniesieni do innego oddziału lub urzędu wojskowego, podlegają władzy dyscyplinarnej za przewinienia, popełnione w uprzednim stosunku służbowym, nowym przełożonym wojskowym.

Art. 32. Zbieg podmiotowy.

Jeżeli podwładni różnych przełożonych wojskowych wspólnie spełnią czyn, podlegający karze dyscyplinarnej, właściwym przełożonym wojskowym jest ich wspólny przełożony wojskowy, a w braku tegoż na miejscu — najstarszy sto-

niem oficer załogi lub miejsca postoju, posiadający odpowiednią władzę dyscyplinarną.

Wątpliwość co do oficerów rozstrzyga dowódca dywizji lub dowódca danego okręgu generalnego.

Art. 33. Władza dyscyplinarna względem duchownych wojskowych.

Względem duchownych wojskowych przysługuje przełożonym wojskowym, od dowódcy pułku wzwyż, prawo dyscyplinarnego karania tylko przez napomnienie i naganę pisemną. Pozatem władzę dyscyplinarną sprawuje ich zwierzchnia duchowna władza wojskowa.

VII. Zakres władzy dyscyplinarnej poszczególnych przełożonych wojskowych.

Art. 34. Niżsi dowódcy.

A. Dowódców plutonowych i równorzędnych oddziałów, tudzież przełożonych wojskowych w urzędach i zakładach wojskowych, o ile dowódcą (przełożonym) jest podporucznik lub porucznik (urzędnik wojskowy):

a) względem szeregowców nagana, zakaz opuszczania koszar lub obozu do dni trzech, robota karna do dni trzech;

b) względem podoficerów: nagana, zakaz opuszczania koszar lub obozu do jednego dnia;

c) względem sierżantów: nagana.

Wymienieni przełożeni (dowódcy) meldują o wymierzeniu kary dyscyplinarnej dowódcy kompanji.

B. Dowódców kompanji i równorzędnych oddziałów, tudzież przełożonych wojskowych w urzędach i zakładach, dla których etatowo przewidziany jest stopień kapitana (urzędnika wojsk. IX rangi).

a) względem szeregowców: kary porządkowe, areszt lekki i ciężki do jednego tygodnia;

b) względem podoficerów kary porządkowe, areszt lekki i ciężki do jednego tygodnia;

c) względem oficerów (urzędników wojskowych) i podchorążych: kary porządkowe, areszt domowy do jednego tygodnia.

Dowódca bataljonu.

C. Dowódców bataljonów i równorzędnych oddziałów, tudzież przełożonych wojskowych w urzędach i zakładach, dla których etatowo przewidziany stopień oficera sztabowego (urzędnika wojskowego, VIII rangi począwszy:

a) względem szeregowców: kary porządkowe, areszt lekki i ciężki do dwóch tygodni;

b) względem podoficerów: kary porządkowe, areszt lekki i ciężki do dwóch tygodni;

c) względem oficerów (urzędników wojskowych) i podchorążych: kary porządkowe, areszt domowy do dwóch tygodni i areszt na odwachu do jednego tygodnia.

Dowódca pułku.

D. Dowódców pułków i równorzędnych oddziałów, tudzież przełożonych wojskowych w urzędach i zakładach, dla których etatowo przewidziany jest stopień pułkownika.

a) względem szeregowców; kary porządkowe, areszt lekki i ciężki do trzech tygodni i pozbawienie charakteru starszego żołnierza;

b) względem podoficerów: kary porządkowe, areszt lekki i ciężki do trzech tygodni;

c) względem oficerów (urzędników wojskowych) i podchorążych; kary porządkowe, areszt domowy do trzech tygodni i areszt na odwachu do dwóch tygodni.

Dowódca brygady.

E. Dowódców brygad i równorzędnych jednostek taktycznych, tudzież przełożonych wojskowych w urzędach i zakładach, dla których eta-

towo przewidziany jest stopień generała-podporucznika:

a) względem szeregowych: kary porządkowe i inne bez ograniczenia (art. 22);

b) względem oficerów (urzędników wojskowych) i podchorążych: kary porządkowe: areszt domowy do czterech tygodni i areszt na odwachu do trzech tygodni.

Dowódca dywizji.

F. Dowódców dywizji i dowódców wojskowych wyższych, tudzież przełożonych wojskowych w urzędach i zakładach, dla których etatowo przewidziany jest stopień generała-porucznika lub wyższy: kary porządkowe i inne bez ograniczenia (art. 22).

Art. 35. Stosowanie aresztu względem kapitanów i sztabowych oficerów.

I. Prawo karania aresztem na odwachu kapitanów i rotmistrzów (urzędników wojskowych) służy dowódcy brygady i wyższym przełożonym wojskowym.

II. Prawo karania aresztem na odwachu sztabowych oficerów (urzędników wojskowych) służy dowódcy dywizji i wyższym przełożonym wojskowym.

III. Prawo karania aresztem na odwachu dowódców pułków i równorzędnych oddziałów, tudzież przełożonych wojskowych w urzędach i zakładach, dla których etatowo przewidziany jest stopień pułkownika, służy Ministrowi Spraw Wojskowych.

IV. Dla generałów kara aresztu nie może być stosowaną.

Stosowanie pozbawienia funkcji i zwolnienia z wojska.

V. Karę pozbawienia funkcji (zawieszenia w czynnościach) na wniosek wyższych dowódców od dowódcy dywizji wzwyż, wymierza Minister Spraw Wojskowych.

VI. Kara zwolnienia z wojska (przeniesienia do rezerwy lub w stan spoczynku) może być wymierzona tylko po uprzednim przeprowadzeniu dochodzeń.

Uprawnionym do jej orzeczenia jest Naczelny Wódz.

Art. 36. Oddziały detaszowane.

Za detaszowane uważa się samodzielne oddziały, które nie mogą, z powodu oddalenia od wyższego przełożonego wojskowego, otrzymywać bezpośrednio jego rozkazów dziennych.

**Art. 37. Władza dyscyplinarna oficerów
w oddziałach detaszowanych.**

Zakres władzy dyscyplinarnej dowódców detaszowanych, zależnie od właściwości tych oddziałów, jako jednostek taktycznych, jest o jeden stopień wyższy, w ten sposób, że dowódcy kompanji, przysługują prawa dowódcy bataljonu i t. d.

Oficerom, dowodzącym oddziałami detaszowanymi mniejszymi od kompanji, służy władza dyscyplinarna dowódcy kompanji.

**Art. 38. Władza dyscyplinarna podoficerów
w oddziałach detaszowanych.**

Podchorążym i podoficerom, dowodzącym oddziałami detaszowanymi lub transportami, służy prawo karania dyscyplinarnego szeregowych: naganą, zakazem opuszczenia koszar do jednego tygodnia, robotą karną do dni trzech (dla szeregowców) i aresztem lekkim do dni trzech.

**Art. 39. Prawo karania z pominięciem właściwych
dowódców wojskowych.**

Z pominięciem przełożonych niższych uprawnień są do dyscyplinarnego karania:

A. Przełożeni wojskowi wyżsi w przysługującym zakresie władzy dyscyplinarnej w wypadkach spełnienia czynu:

- a) w ich obecności;
- b) przeciw ich powadze służbowej;
- c) przez kilku jednocześnie wojskowych, należących do rozmaitych podległych im oddziałów;
- d) jeżeli przełożony wojskowy zaniechał ukarania z przyczyny, uznanych przez wyższego przełożonego wojskowego za nieusprawiedliwione.

B. W zakresie władzy dyscyplinarnej, zależnie od swego stopnia służbowego względem wojskowych, niższych stopniem — dowódcy placu, dowódcy miasta lub dowódcy twierdzy, jeżeli czyn popełniono w obrębie garnizonu, miejsca postoju lub twierdzy, jeżeli niema w miejscu właściwego przełożonego wojskowego, jeżeli winny jeszcze tam przebywa i jeżeli czyn stanowi:

a) wykroczenia przeciw dyscyplinie wojskowej, bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu;

b) wykroczenie przeciw przepisom wojsko-policyjnym lub przepisom wydanym dla ochrony środków obrony;

c) naruszenie służby wartowniczej lub innej służby miejscowej.

We wszystkich wymienionych wypadkach niezwłocznie powiadamia się właściwego przełożonego wojskowego.

Art. 40. Przełożeni wojskowi osób, należących do rezerwy.

Dla wojskowych wymienionych w art. 21 p 2 b, c, właściwymi przełożonymi wojskowymi są komendanci powiatowych komend uzupełnień, dla wojskowych zaś, wymienionych w punkcie 3-im dowódcy okręgów generalnych i dowódcy garnizonu.

VIII. Wykonywanie kar dyscyplinarnych.

Art. 41. Wykonywanie kar dyscyplinarnych.

Kary dyscyplinarne wykonywa się z reguły niezwłocznie po ich wymierzeniu, ściśle zgodnie z poniżej zamieszczonymi przepisami.

Art. 42. Poruczenie wykonania.

Wyższy przełożony wojskowy może wykonanie wymierzonej przez siebie kary poruczyć niższemu przełożonemu wojskowemu ukaranego.

Art. 43. Cofnięcie, zmiana lub darowanie kary.

Przełożony wojskowy, który wymierzył karę aresztu, nie może jej cofnąć ani zmienić, może

Jednak w wypadkach, zasługujących na szczególne uwzględnienie, częściowo lub całkowicie ją darować.

Art. 44. Zawieszenie wykonania.

Przełożeni wojskowi mogą zawiesić wykonanie wymierzonych przez siebie kar dyscyplinarnych, z wyjątkiem kary pozbawienia stopnia starszego żołnierza i degradacji, jeżeli przez to dyscyplina wojskowa nie będzie narażona na szwank, jeżeli przewinienie wynikało z młodocianej lekko-myślności lub niedokładnej znajomości przepisów służbowych i jeżeli dotychczasowe prowadzenie się ukaranego rokuje poprawę. Przepis ten stosować należy szczególnie do podwładnych, dotychczas niekaranych, o wybitnem poczuciu honoru i godności własnej lub podwładnych inteligentnych, zwłaszcza przy wymierzeniu kary aresztu.

Równocześnie z zawieszeniem kary określa się termin poprawy, nie dłuższy jednak nad trzy miesiące licząc od chwili nałożenia kary, jeżeli ukarany w ciągu oznaczonego czasu zachowywał się nienagannie, — uważa się karę za umorzoną i wykreśla się ją z wykazu kar. W przeciwnym razie — karę zawieszoną wykonuje się niezależnie od kary dyscyplinarnej, za nowe przewinienie nałożonej.

Art. 45. Wykonanie kar dyscyplinarnych względem osób, należących do rezerwy i pospolitego ruszenia.

Kary aresztu w odniesieniu do osób, wymienionych w art. 21 p. 2 b, c, ulegają wykonaniu z reguły po upływie czasokresu służby czynnej, jeżeli osoby, należące do rezerwy i pospolitego ruszenia, są do niej powołane i jeżeli wymogi dyscypliny wojskowej nie stoją na przeszkodzie.

Art. 46. Ogłoszenie kar.

Kary dyscyplinarne szeregowców ogłasza się w rozkazie dziennym odnośnego dowództwa — kary podoficerów podaje się do wiadomości na zbiorce podoficerów danego oddziału, urzędu lub zakładu wojskowego, drogą odczytania wykazu kar.

Art. 47. Odroczenie kary porządkowej.

Wskutek kar porządkowych, służba ukaranego nie może doznać uszczerbku. Wykonanie kary porządkowej ulega odroczeniu, jeżeli w czasie kary nastąpi ukaranie aresztem.

Art. 48. Nagana.

Nagany udziela przy rozkazie dziennym w odpowiedniej formie oficer, wyznaczony przez przełożonego wojskowego.

Nagany podoficerom udziela przełożony wojskowy w obecności wszystkich podoficerów, równych lub wyższych stopniem od ukaranego danego oddziału.

Art. 49. Zakaz opuszczania koszar.

Ukaranym zakazem opuszczania koszar lub obozu nie wolno poza służbą wychodzić z koszar lub obozu przyjmować odwiedzin i wchodzić do gospody. Ukarani szeregowcy meldują się przy rozkazie dziennym w pełnym rynsztunku, podoficerowie ukarani meldują się u oficera inspekcyjnego, a oprócz tego podoficerowie ukarani, poza służbą właściwą, pilnują ukaranych robotami karnymi szeregowców.

Art. 50. Roboty karne.

Roboty karne polegają na spełnianiu obowiązków cięższych, poza kolejnością, n. p. czyszczenie koszar, praca w stajniach, magazynach i t. d.

Art. 51. Areszt lekki.

Areszt lekki polega na trzymaniu ukaranych po spełnionej służbie w zamknięciu celkowym z reguły w czasie od spożycia wieczornego posiłku aż do pobudki ранnej. Z aresztem połączo-

ny jest zakaz palenia tytoniu, pisania i odbierania listów bez kontroli oraz twarde łoże.

W braku aresztu, trzyma się ukaranych aresztem lekkim w odpowiedniem miejscu pod strażą.

W wypadkach, w których natychmiastowe osadzenie w areszcie lekkim jest niemożliwe, jak np. w czasie marszu, wyznacza się szeregowcom i starszym szeregowcom, w miejsce aresztu lekkiego, wykonanie robót karnych.

Art. 52. Areszt ciężki.

Ukarani aresztem ciężkim nie pełnią swej służby i pozostają przez cały czas trwania kary w zamknięciu celkowem. Nie wolno im palić, pisać i odbierać listów bez kontroli. Szeregowcy mogą być użyci pod strażą do sześciu godzin dziennie do cięższych robót (art. 50). Pozatem mają ukarani godzinę dziennie odbywać ćwiczenia wedle rozkazu przełożonego wojskowego lub tego, pod którego rozkazami pozostaje miejsce zamknięcia.

Przez cały czas trwania aresztu ukarani skazani są, jak przy areszcie lekkim, na twarde łoże, ponadto na post o chlebie i wodzie dwa razy w tygodniu, przyczem pomiędzy dniami postu musi być zachowana przerwa przynajmniej dwóch dni bezpostnych.

W polu oraz w braku odpowiednich aresztów, trzyma się ukaranych aresztem ciężkim w innym stosownym lokalu, pod kluczem, albo oddaje się ich do wojskowych zakładów karnych, do oddziału dyscyplinarnego.

W wypadkach, w których natychmiastowe osadzenie w areszcie ciężkim jest niemożliwe, jak np. w czasie marszu, szeregowcy i starsi szeregowcy zostają w miejsce aresztu ciężkiego, postawieni (na postoju) w pełnym rynsztunku pod broń przez 2 godziny za każdy dzień ciężkiego aresztu.

Te same przepisy stosuje się i w kawalerji, z wyjątkiem wypadków, kiedy oddział jest w ruchu. Wówczas, zamiast ciężkiego aresztu, szeregowcy i starsi szeregowcy idą pieszo w pełnym rynsztunku za wozem kasowym.

Areszt wykonywać należy odnośnie do podoficerów w ten sposób, by nie przebywali w celach razem z szeregowcami.

Art. 53. Napomnienie.

Oficerom, podchorążym i urzędnikom wojskowym udziela napomnienia przełożony wojskowy możliwie w obecności wóch starszych stopniem lub rangą oficerów, względnie urzędników.

Art. 54. Nagana pisemna.

Naganę pisemną podaje się rozkazem tajnym do wiadomości wszystkich równych i starszych stopniem lub rangą oficerów i urzędników danego oddziału, urzędu lub zakładu wojskowego.

Art. 55. Kary aresztu.

Karę aresztu ogłasza się na piśmie. Dotyczący rozkaz komunikuje się tajnie ukaranemu i podaje do wiadomości innych, tak jak naganę pisemną.

Przy areszcie na odwachu powinien zawierać tenże rozkaz wzmiankę, czy ukarany sam ma się udać na miejsce zamknięcia, czy też kiedy i przez kogo będzie tam odprowadzony.

Art. 56. Areszt domowy.

Ukaranemu aresztem domowym lub obozowym wolno opuścić mieszkanie lub kwaterę tylko w celu służbowym; nie wolno mu brać udziału we wspólnej menaży oficerskiej i przyjmować odwiedzin. Przełożony wojskowy ma prawo kontroli. W razie niedotrzymania warunków aresztu domowego, resztę kary wykonywa się bezwłocznie, jako areszt na odwachu.

Art. 57. Areszt na odwachu.

Ukarani aresztem na odwachu nie pełnią służby.

Areszt na odwachu wykonywa się w miejscu zamknięcia, przeznaczonem na ten cel przez przełożonego wojskowego w budynku wojskowym, w oddzielnej celi albo w oddziale dyscyplinarnym jednego z wojskowych zakładów karnych.

Art. 58. Prawo do emerytury ukaranych zwolnieniem z wojska.

Ukarani zwolnieniem z wojska (przeniesieni do rezerwy w stan spoczynku) tracą prawo do noszenia munduru wojskowego, nie tracąc jednak praw, nabytych na podstawie ustawy emerytalnej.

Art. 59. Postanowienia na czas wojny.

W czasie wojny przełożeni wojskowi, od dowódcy dywizji wzwyż, uprawnieni są do nadawania poszczególnym przełożonym, podwładnym niższemu wyższej władzy dyscyplinarnego karaniam, niż mu przysługuje w myśl przepisów niniejszych.

W polu odpada zaostwienie kary przez post, o ile jest ono niewykonalne.

Decyduje o tem odnośny przełożony wojskowy.

IX Księgi kar dyscyplinarnych sądowych.

Art. 60. Wykaz kar.

Księgi kar, razem ze spisami imiennymi, prowadzą:

1) kompanja lub oddziały równorzędne, tudzież urzędy wojskowe, dla podwładnych szeregowych;

2) pułki i oddziały równorzędne, tudzież urzędy wojskowe, dla podwładnych oficerów, podchorążych i urzędników wojskowych.

Przechowywanie ksiąg kar dyscyplinarnych należy do odnośnego przełożonego wojskowego.

Wszystkie kary wymierzone wojskowym, muszą być zakomunikowane tym oddziałom, urzędom i zakładom wojskowym, które są w danym wypadku właściwe do prowadzenia wykazu kar.

Art. 61. Wykreślanie kar z wykazów.

Przy awansie na oficera, na oficera sztabowego lub generała, wykreśla się uprzednie kary dyscyplinarne w księdze tak, żeby stały się nieczytelne. Kary dyscyplinarne ulegają ponadto takiemu samemu wykreśleniu, jeżeli ukarany za-

chował się nadal w służbie czynnej przez 2 lata nienagannie.

Zwolnieni z czynnej służby przed upływem dwóch lat po ukaraniu dyscyplinarnem, mogą uzyskać także wykreślenie kar dyscyplinarnych z księgi, jeżeli w międzyczasie i podczas ćwiczeń zachowali się nienagannie.

Wykreślenie kar sądowych następuje wedle specjalnych przepisów.

Art. 62. Wyciągi z ksiąg kar.

Wyciągi z księgi kar wydaje się tylko na własne żądanie interesowanego lub na żądanie władz.

W razie przeniesienia lub odkomenderowania wojskowego, przesyła się dotyczący wyciąg z księgi kar do nowego oddziału, urzędu lub zakładu wojskowego.

X. Kontrola karania dyscyplinarnego.

Art. 63. Kontrola.

Przełożeni wojskowi przedkładają osobiście w połowie każdego miesiąca księgi kar swemu bezpośredniemu przełożonemu wojskowemu.

Księgi kar, dotyczące szeregowych i oficerów, przedstawia się dalej w drodze służbowej dowódcy pułku lub oddziału równorzędnego.

Księgi kar, dotyczące generałów, sztabowych oficerów i odnośnych stopni urzędników wojskowych, przedkłada się w drodze służbowej Ministerstwu Spraw Wojskowych co pół roku.

Wszyscy przełożeni wojskowi, przez których ręce przechodzą odpisy księgi kar, obowiązani są do czynienia uwag w przedmiocie dyscypliny w danym oddziale, urzędzie lub zakładzie wojskowym i obowiązani do stwierdzenia swych spostrzeżeń w przedmiocie wykonywania władzy dyscyplinarnej w sprzeczności z niniejszym Kodeksem.

Dowódcy pułków i wyżsi przełożeni wojskowi, a także dowódcy okręgów generalnych i Ministerstwo Spraw Wojskowych, badają przedstawione księgi i wydają potrzebne zarządzenia.

Przełożeni wojskowi winni wglądać w księgi kar i uchylać nieprawidłowości, stwierdzając swym podpisem sprzeczności w prowadzeniu ksiąg kar.

O zażaleniach.

Art. I. Przedmiot zażalenia.

Każdemu wojskowemu i urzędnikowi wojskowemu, który uważa, że ze strony przełożonych wojskowych lub starszych spotkała go krzywda

wskutek nieodpowiedniego obejścia się z nim, zatrzymania mu należnych poborów albo z innego powodu w służbie lub poza służbą — wolno się żalić.

Art. 2. Tryb podawania zażalenia.

Zażalenie przedstawia się drogą służbową albo podczas inspekcji ustnie lub piśmiennie.

Art. 3. Rozstrzyganie zażeń.

Zażalenie, podawane w drodze służbowej, rozstrzyga w pierwszej instancji zasadniczo najbliższy przełożony wojskowy tego, przeciw któremu zażalenie jest skierowane.

W czasie regularnych inspekcji wojskowych można się żalić bezpośrednio prowadzącemu inspekcję który rozstrzyga zażenia, o ile zachowano przepisane czasokresy i o ile zażalenie nie zostało już wniesione drogą służbową.

Przed rozstrzygnięciem zażenia należy wyświełić sprawę zapomocą ustnych lub pisemnych dochodzeń.

Decyzję powziąć należy tak szybko, jak tylko dozwala na to konieczna dokładość na ocenę zażenia.

Art. 4. Zażalenia dalsze.

Decyzję, zapadłą wskutek zażalenia, żalący się może zaskarżyć do najbliższego wyższego przełożonego wojskowego.

Art. 5. Tryb podawania zażaleń dalszych.

Dalsze zażalenia podaje się w formie zażalenia na tego przełożonego wojskowego, który wydał ostatnią decyzję. Zażalenie musi być uzasadnione.

Wojskowych, którzy na rozstrzygnięcie zażalenia podają dalsze zażalenia, winien najbliższy przełożony wojskowy tego, na którego wniesione jest zażalenie, przesłuchać protokularynie.

Protokół przedkłada się, wraz z uzasadnieniem, właściwemu przełożonemu wojskowemu.

Art. 6. Czasokresy.

Żalić się można dopiero następnego dnia po fakcie, który stanowi powód zażalenia i nie później, jak po upływie 14-tu dni od tego faktu.

Czasokres do południa dalszego zażalenia rozpoczyna się z upływem dnia, w którym żalący się otrzymał w drodze służbowej wiadomości o decyzji.

Jeżeli żalący się dowiedział się dopiero później o zdarzeniu, które stanowi powód zażalenia,

lub o osobie, której zażalenie dotyczy, czasokres powyższy zaczyna się z dniem otrzymania wiadomości.

Art. 7. Zakaz wywierania nacisku na podwładnego

Nie wolno wywierać nacisku na podwładnego celem cofnięcia zażalenia.

Przełożony wojskowy ma jednak wyjaśnić żalącemu się mylność jego skargi pod względem prawnym lub służbowym.

O ile żalący się podtrzymuje skargę, przełożony wojskowy winien wydać decyzję lub skierować skargę do odpowiedniej władzy.

Art. 8. Zawiadomienia żalącego się.

Istotną treść decyzji należy bezwzględnie podać do wiadomości żalącemu się.

Art. 9. Zażalenia w przedmiocie kar dyscyplinarnych.

Nie wolno podawać zażeń przed frontem. Nie wolno się żalić na kary dyscyplinarne, aż do czasu ich odbycia.

Art. 10. Anonimowe zażalenia.

Anonimowe zażalenia nie mogą być uwzględniane.

Art. 11. Zażalenia zbiorowe.

Zażalenia zbiorowe dwóch i więcej wojskowych są wykluczone. Jeżeli jedno i to samo zajęcie dało dwum lub więcej osobom powód do zażalenia, może każdy z zainteresowanych żalić się jedynie we własnym imieniu.

Art. 12. Na surowość kary.

Niedopuszczalne są zażalenia na surowość kary, o ile przełożony wojskowy nie przekroczył zakresu swych praw dyscyplinarnych.

Art. 13. Postanowienia karne.

Kto w złej wierze lub lekkomyślnie poda zażalenie, oparte na nieprawidłowych twierdzeniach ulegnie karze.

Również ulegnie karze wojskowy, który poda zażalenie z pominięciem przepisanej drogi lub nie dotrzyma oznaczonego czasokresu.

Niedotrzymanie czasokresu tylko w tych wypadkach nie ulega karze, w których przedwczesne lub spóźnione zażalenia usprawiedliwiają okolicz-

ności, szczególnie nie spowodowane winą żałującego się.

Art. 14. Kwalifikacja przedmiotu zażalenia.

Jeżeli przedmiotem zażalenia jest czyn, wykraczający przeciwko ustawom karnym, którego ściganie zastrzeżone jest sądem, przełożony wojskowy winien sporządzić doniesienie karne.

Art. 15. Wkroczenia przeciw żałacemu się.

W razie uznania zażalenia za nieuzasadnione, należy w każdym wypadku rozważyć, czy względy utrzymania dyscypliny wymagają ukarania żałującego się.

Art. 16. Księgi zażaleń.

Księgi zażaleń razem ze spisami imiennymi prowadzą:

1) kompanje lub oddziały równorzędne, tudzież urzędy i zakłady wojskowe dla podwładnych szeregowych:

2) pułki i oddziały równorzędne, tudzież urzędy wojskowe dla podwładnych oficerów, podchorążych i urzędników wojskowych.

Art. 17. Kontrola.

Przełożeni wojskowi winni wglądać w księgi zażaleń i uchylać niesprawiedliwości, stwierdzając swym podpisem sprzeczności z niniejszymi przepisami.

Art. 18. Przechowanie aktów.

Akta sprawy przechowuje ten przełożony wojskowy, który wydał decyzję pierwszą.

Dnia 26 stycznia 1920 r.

(Załącznik Nr. 1.)

WPS-9.543